

ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ

ՄԻԱՅԵԱԼ ՈՐԲԱԽԱՄ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ

ՀԱՅՈՑ Ի ԳԱՀԻՐԵ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏՄԱՐԱՆ ՕՆՆԻԿ ՀԱԼԵՎԼԵԱՆ

Հայր Ապօ-Էլ-Ազիզ Ապօհին Քարամօլին մօս

1906

ԱՆՊ

-ԳԱՀԻՐԵ-

ՅԱՌԱԶԱԲԱՆ

Վասակուրականի , Ակնայ և Արաբկիրի Հոգասար Որ-
բախնամ Ընկերութիւններն լուծուած են . Արաբկիր-Գա-
հիրէ Որբասիրաց Ընկերութիւնը դադրած է գործունէ-
ութենէ , և միայն իր ունեցած զրամավուխն ու արժե-
թըղթերն տեղւոյս Ազգացին Առաջնորդարանի հսկողութեան
տակ շահագործելու իրաւունք ունի , իր անունն ու կնիքը
պահելով մինչև իր պայմանաժամին լրումը :

Վասակուրականի և Ակնայ ընկերութիւնները իրենց ու-
նեցած զրամաներն ու արժեթղթերն որբանոցներուն մէջ
պաշտպանած որբերուն պէտքին պիտի գործածեն : Նոյն
ընկերութեանց Գործադիր Ժողովոց ձեռամբ և տեղւոյս Ազ-
գացին Առաջնորդարանի հսկողութեան ներքեւ , ու պակածը
Միացեալ Ընկերութեանց սնառուկէն պիտի ստանան : Արաբ-
կիրու Հոգասար Ընկերութիւնը , իր գոյքը՝ հնչուն զրամի
վերածելով՝ Արաբկիր կը զրկէ , տեղական որբերուն ի
նպաստ :

Ազգաստավայնամ Ընկերութեան հետ անցած տարի արտած
թատերական ներկայացումի հասայթէ որբախնամներու բա-
ժինն է 12,260, 25 . առկէ (80) սոկի եղիպատական Առրը
Էջմիածնի յատկացուած է , մէկ հնագերորդին ալ միութեան
չմասնակցող Մերաստիոյ Ընկերութեան , և աւելցած ստա-
կը գանուած դումարին հետ , Միացեալ Ընկերութեանց պն-
տուկին յանձնուած է :

ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ

ՄԻԱՑԵԱԼ ՈՐԲԱԽՆԱՄ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ

ՀԱՅՈՑ Ի ԳԱՀԻՐԵ

Յօդուած 1.— Միացեալ ընկերութեանց նպատակն է, հասոյթին կէսով չայաստանի և կիլիկիոյ անստերունչ և չքաւոր որբերը իմաստել, և կէսովն առ՝ կարօտ դաւաստներու մէջ ուսում տարածել :

Յօդ. 2.— Ծնկերութեանց կեղրնատեղին դաշիրէ է, բայց կրնայ մասնաճիւղեր ունենալ ուրիշ տեղեր :

Յօդ. 3.— Ծնկերութիւնս ունի երկու մարմին, Ծնդհանուր ժողով, Գործադիր ժողով :

Յօդ. 4.— Ծնդհանուր ժողովը կը բազկանայ բաժանորդ երկուու անդամներէ, որոնք կը վճարեն ամիսո՞ւ առ նուազն մէկ բաժմնեղին, այն է 2 դահեկան ողջ եղիպատական. Ծնկերունիք միայն ընտրող կրնան ըլլալ :

Յօդ. 5.— Ծնդհանուր ժողովոյ մէջ միայն անոնք ձայն ունին, որ զոնէ ընթացիկ եռամբենայն վճարած են, եւ սահմանայներն կը հաշուվին ընկերութեանս կազմութեան թըւականը հիմ բանելով :

Յօդ. 6.— Ծնդհանուր ժողովի նիստերը տեղի կ'ունենան զիւանի հրաւիրագրով, և նիստերն օրինաւոր են. եւ թէ երկաւու ընկերաց կէսէն մէկ աւելին անձամբ, կամ զրուոր փոխանորդութեամբ ներկայ է :

ԱԵԹԷ առաջին հրաւիրով մեծամասնութիւն չը գոյանայ, զիւանը երկրորդ անգամ հրաւեր կուզզէ սոյն ընկերաց, և

այս անգում, նվազը օրինաւոր է, եթէ անձամբ ներկաց եղաղներուն թիւք տասնէն պակաս չէ: Որոշումները վաւերական են, եթէ արուած են գրաւորապէս, և ներկայներու ձայնից մեծամասնութիւննավ: Ընդհանուր ժողովի դիւնի պաշտօնը կը տեէ մէկ տարի, և անդամները վերընտրելի են::)

Յօդ. 7.— Գործադիր ժողովն կը բազկանայ եօթն անդամներէ, որ գաղանի քուէով կ'ընտրուին Ընդհանուր ժողովի կողմէ, Ժողովը առանց մեծամասնութեան ոչ նիստ կրնայ բանալ, և ոչ ալ որոշում տալ, և իր որոշումները, և եւմտական բոլոր գործառնութիւնները կանոնաւորապէս կ'արձանադրէ ընկերական առումարներու մէջ:

Ընկերութեանը կ'ունենայ մէկ կամ առելի վճարեալ պաշտօնեաներ, գրական և ուրիշ աշխատառութեանց համար:

Յօդ. 8.— Ընկերութեան բոլոր հաւաքական և առենապրական առմանները, տեղայս Ազգային Առաջնորդպարանի կողմէ նախագէս կը գրաշմուին և կը թուազրուին:

Յօդ. 9.— Գործադիր ժողովը գաղանի քուէով կ'ընտրէ իր Ատենապետը, փոխ-Ատենապետը, Ատենապիրը, Գանձապետը ու Հաշուակապը: Ժողովին պաշտօնը կը տեէ տարի մը և անդամները վերընտրելի են:

Յօդ. 10.— Գործադիր ժողովը՝ համարաստու է Ընդհանուր ժողովին, պարտական է անոր մատուցամնել իր տարեկան տեղեկապիրը, և վեցամսեայ հաշուեկշիռը երկու օրինակի վրայ: Նոյն տեղեկապիրները և հաշուեկշիռները Ընդհանուր ժողովին ընդունուելէ յետոյ կը հաղորդուին Գանիրէի Առաջնորդպարանին ի վաւերացումն: Տեղեկապիրու և հաշուեկշիռուներու Առաջնորդպարան մատուցումը, եթէ սահմանեալ պայմանաժամկերու մէջ տեղի չունենայ, Առաջնորդպարանը իրաւունք ունի ազգարարութիւն ընելու Ընկերութեան, որ եթէ

անհետեամնը մնայ , Ազգոյին Գաւառական Վարչութեան
Քաղաքական ժողովը յարմար դատածը ի գործ կը դնէ յօ-
գուա Ընկերութեան :

Յօդ. 11.— Գործադիր ժողովը պարտական է սոյն կանո-
նազրի, և Ծնդհանուր ժողովիցն որոշումներուն համեմատ վա-
րել իր պաշտօնը , որու կիրառութեան ատեն եթէ սոյն կա-
նոնազրի մէջ չնախատեսուած ո և է պարագայի համդիսպի ,
պարտաւոր է զրաւորապէս Ծնդհանուր ժողովին դիմել , և
անոր զրաւոր հրահանգաց համեմատ վարուիլ :

Յօդ. 12.— Ընկերութեանս հասոյթի ազբիւրներն են
Ա. Ընկերաց բաժնեզինները . Բ. Նուէրներ կամ կասկ .
Գ. Վիճակահանութիւն . Դ. Թատերական ներկայացում .
Ե. Նուազահանութէս , դաշտային հանդէս . Զ. Գրքերու հրա-
տարակութիւն . Է. Ռութչ միջոցներ որոնց գործադրութեան
համար առկան Ծնդհանուր ժողովոյ հաւանաւթիւնը անդրա-
մեշտ է :

Յօդ. 13.— Ընկերութեանս ամէն կարգի հասոյթները կը
գտնձուին , տպեալ թիւ՝ և բուն ունեցող Ընկերակրերով , որ
կը կրեն Գործադիր ժողովին Ատենապեափ և Գանձապեափ
ստորագրութիւնները , և Ընկերութեան կնիքը , ծախքերը
պէտք է ունենան արդարացնող սասացականներ :

Յօդ. 14.— Գործադիր ժողովը կը քուէարկէ նպասաննե-
րը , և կը հասցնէ իրենց տեղը ապահով կերպով , սակայն
պարտաւոր է տարին առ առաւելն , երկու պարզեաւոր ե-
զիստական գրեափ ֆօնսիէ արժեթուղթ դնել , և Առաջնոր-
դարանին յանձնել ի պահ : Գործադիր ժողովը անոնց միայն
տոկոսը կընայ գործածել . արժեթուղթերու ու անոնց հո-
ւանական պարզեւներու գործածութիւնը , Ծնդհանուր ժո-
ղովիցն որոշման վերապահեալ է :

Յօդ. 15.— Ընկերութիւնս թէեւ իր պաշտօնի բնութեամբ մնայուն հանգամանք ունի, սակայն լուծեալ կը նըլկառուի եթէ անդամոց թիւը տամուէն պակաս մնայ. այն տեսն Գահիրէի Հայոց Առաջնորդարանն՝ Ընկերութեան դոյքը հնչուն զրամի վերածելով, կը զրկէ նպաստի կարօտ տեղ մը Հայաստանի կամ Կիլիկիոյ մէջ:

Յօդ. 16.— Ընկերութիւնը լուծուելու կամ լուծեալ նըլկառուելու պահուն, Գահիրէի Հայոց Առաջնորդարանը, իրաւունք ունի պահանջելու Ընկերութեան տոմարները ու թուղթերը, որու ձեռքի մէջ որ կը գտնուին, և պահելու պահոնք իր դիւանաստան մէջ:

Յօդ. 17.— Ընկերութեանս առաջին յօդուածը անփոփոխ է, բայց միւս յօդուածները ի հարկին վերաքննելի են. վերաքննելի կէտերը Գործադիր ժողովի ընդհանուրին կ'առաջարկուին պատճառաբանեալ պաշտօնազրով մը. Ընդհանուր ժողովը եթէ ո և է փոփոխում, յապաղում կամ յաւելում որուէ, Ազգային Առաջնորդարանին կ'իմացնէ ի հաստատութիւն. մինչեւ որ այդ հաստատութիւնը զրաւորապէս Ընկերութեանս հազորութիւն, Ընդհանուր և Գործադիր ժողովները պարտաւոր են հին տրամադրութեանց համեմատ վարուելու:

Գահիրէ 1 Յունուար 1905

Ի դիմաց Վասպուրականի Որբախնամ Ընկերութեան Ընդհանուր ժողովոյ.

Ա. Առենապետ.

ԵՌԵՍՈՒԹ ԱԶԻԶ

Ի դիմաց Գործադիր ժողովոյ :

Ա. Առենապետ

Գ. ԽՍԱԳՈՒԼԵԱՆ

Ա. Առենապետ

Ե. ԱՒԱԳԵԱՆ

Ի դիմաց Ակնաց Որբախմատմ Ընկերութեան Ծնդհանուր
ժողովոյ Ատենապետ Ատենագալիք
Ն. ՇԽՄԱՆԵԱՆ Ս. ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

Ի դիմաց Գործադիր ժողովոյ Ատենապետ Ատենագալիք
Յ. ՆՈՐԻԿԵԱՆ Ա. ԼՈՐԻՑԵԱՆ
ԿԵՐ

Ի դիմաց Արարկիրու Որբասիրաց Ընկերութեան Գոր-
ծադիր ժողովոյ Ատենապետ Ատենագալիք
Ա. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ Ա. Ա. ԲՐԻՏՏԵԱՆ
ԿԵՐ

Ի դիմաց Արարկիրու Հոգասարին. Դիւան Ծնդհանուր
ժողովոյ Ատենապետ Ատենագալիք
Վ. ԳԱԼՓԱԳԵԱՆ Գ. ՄԻՐԻՑԱՆԵԱՆ

Դիւան Գործադիր ժողովոյ
Ատենապետ Ատենագալիք
Ն. ԱՂԱՋԱՐՄ ՀՄ. Ա. ԲՐՈՒՏ
ԿԵՐ

Թիւ 1929

Հաստատուած Ազգային Գաւառական Վարչութեան
դատ. Քաղաքական ժողովոյ 1906 Յունուար 5ի (Ն. Տ.)
52րդ. նիստի մէջ :

ԿԵՐ

Գահիրէ 4/17 Յունուար 1906

Առաջնորդ Հայոց Եպիպառափ
Նախագահ Քաղաքական ժողովոյ
ՄԿՐՏԻՉ Ռ. ՎՐԴՅ. ԱՂԱԽՆՈՒՆԻ

Միացեալ Որբախնամը Ընկերութիւնը՝ Միութեան իյասն
յանձնաժողովը, նախորդ տարուայ մէջ զրկած է էջմիածին
վեհ. Հայրիկին, ի նպաստ կովկասի աղքախն հետևամոք
եղած որբերուն Անզ ուկի 80

Միացեալ Որբախնամը Ընկերութիւնը՝ իր առջի վեց
ամսեացին հետևեալ նպաստները զրկած է, կվիկիոյ
և Հայաստանի զանազան քաղաքներ.

Վանի Երիմեան վարժարանին	40
Կվիկիոյ Ամեն. Ս. Կաթողիկոսին, իր թեմերուն մէջ	
գտնուած աղքատիկ զալոցներուն ու որբերուն	35
Դալրէմի Հայունեաց բարեգործական Ընկերութեանց.	20
Արարեկիրու Գեր. Առաջնորդին տեղւոյն որբերուն	15
Վանի Սահմապատու Ս. Գրիգորի Պատ. Հոգաբարձութ.	10
Մուշի Գեր. Առաջնորդին, տեղւոյն որբերուն	10
Լիմ և Կառոց անապատներու որբանոցին	15
Սղերդու Ազգային որբանոցին	10
Ակնայ աղքատիկ ուսանողներու	10
Տիվրիկի որբանոցին	10
Գումար	
	255

ԿՈՉ ԱՌ ՀԱՅ ՀԱՍՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Հայաստանի մէջ օր օրի վատթարացող գրութեան պատ-
ճառով, երկսեռ որբերու թիւը փոխանակ նուազելու՝ զըժ-
բաղդաբար կաւելնայ:

Այս պայմանաց տակ Գահիրէի Միացեալ Որբախնամը
Ընկերութիւնը գեռ շատ ծառայութիւններ կատարելու կո-
չուած են: Անհրաժեշտ օգնութեան հարկը այնքան մեծ է,
որքան ստիպողական, որ Ընկերութիւնը չեն վարաներ
լիայոյն հասարակութեանդ ազգասիրական զգացմանց զիմել,
Երկրին մէջ որբոց և աղքատիկ ուսանողներուն աննա-
խանձելի կացութիւնը քչիկ մը սփոփել կրնալու համար:

Ի զիմաց Ընդհանուր ժողովոյ Ատենապետ Ատենապետ
Օ. ՏԵՐՎԻՇԵԱՆ Ա. ՊԱԼԵԱՆ

